

Δραστηριότητες

Είναι μερικά βουνά στην πατρίδα μας που είναι άσημα και υποβαθμισμένα, γιατί δεν έχουν μεγάλο υψόμετρο. Όμως κάποια από αυτά τα βουνά υποδαυλίζουν τέτοιο υψομετρικό δέος και αποκαλύπτουν τέτοιο πανοραμικό θέαμα που τύφλα νάχουν οι μεγάλες οροσειρές... Τέτοια βουναλάκια (ενδεικτικά αναφέρομαι), είναι το Παπίκιον Ορος πάνω απ' την Κομοτηνή, το Ξηρόν Ορος στην Εύβοια, ο Κέδρος στην Κρήτη, το Μάλι Μάδι στη Μακεδονία και το Χλωμόν Ορος στη νοτιοδυτική Μαγνησία. Με αυτό το τελευταίο θα ασχοληθούμε σήμερα.

Ανάβαση στο Χλωμόν Όρος

ΚΕΙΜΕΝΟ: Κυριάκος Παπαγεωργίου
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Άννα Καλαϊτζή

Αγναντεύοντας το Τρίκερι από τα
υψίπεδα του Χλωμού.

“Βουνά μεγάλη με βουνά μικρά στην αγκαλιά τους – Και μια παλάμη λιβαδάκι μια παλάμη θάλασσας”, λέει ο εθνικός μας ποιητής.

Κι είν’ αλήθεια ότι δεν θα μπορούσε να περιγράψει καλύτερα και με τόσην ευστοχία τις μικρές λεπτομέρειες αυτού του βουνού, που το βλέπουμε να υψώνεται διαγώνια από την παραλία του Βόλου, πάνω από το ακρωτήριο του Σωρού, στο βάθος του Παγασπτικού. Ένα βουναλάκι που ζουφώνει στην αγκαλιά της Θήρης. Είναι το Χλωμόν Ορος, ένας μικρός βουνίσσιος όγκος, πάντοτε ορατός, που μοιάζει να βγαίνει από τα Ελεγεία της Οξώπετρας του ποιητή.

Δεν μπορεί εύκολα ο πεζοπόρος και ορειβάτης να φανταστεί ότι σε αυτό το μικρό και ασήμαντο βουνό είναι χαρτογραφημένο ένα μονοπάτι μεγάλης δυσκολίας αλλά και δυσανάλογων απαιτήσεων που βγάξει σε μιαν υπέροχη κορυφή, από την οποία μπορεί ο ορειβάτης, να ταξιδέψει με το βλέμμα του ως τις απέραντες μαλακές άκρες του ορίζοντα.

Και ασφαλώς δεν μπορεί να φανταστεί ότι στη διαδρομή αυτής της ανάβασης θα του αποκαλυφθεί μια παράξενη και αντίπαλη αγριότητα, με τόσα και τέτοια κοφτά βράχια κι αιχμηρά θάμνα.

Στο Χλωμόν Ορος έχω ανεβεί αρκετές φορές. Είναι μια από τις αγαπημένες μου οδοιπορίες – αναβάσεις. Άλλες κατέληξαν στην κορυφή κι άλλες σε αδιέξοδο. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι είναι ακατόρθωτη η προσέγγιση της κορυφής του βουνού.

Αλλά ας δούμε τα προβλήματα και τις λεπτομέρειες που παρουσιάζει μια σταθερή και επίμονη ανάβαση ως την κορυφή του. Από τον Βόλο η απόσταση μέχρι τον αυχένα του Πτελεού, μέσω εθνικής οδού, είναι ακριβώς 57 χιλιόμετρα.

Ακολουθώντας τον δρόμο από τη Σούρπη για τον Πτελεό, στο σημείο που ο δρόμος καβατζάρει έναν χαρακτηριστικό αυχένα, και πριν κατηφορίσουμε για τη λάκα του Πτελεού, αφήνουμε το δίκτυο του παλιού δημόσιου δρόμου για τη Λαμία και παίρνουμε τον ανηφορικό χωματόδρομο που εμφανίζεται αριστερά μας και έχει κατεύ-

θυνση βορειοανατολική.

Τον χωματόδρομο αυτό θα τον ακολουθήσουμε για 1.700 μέτρα, ώσπου σε ένα μικρό πλάτωμα θα παρατηρήσουμε ότι υπάρχει ανεπαίσθητο μονοπάτι στα αριστερά μας, με χαραγμένο επάνω στον βράχο ένα ευδιάκριτο κόκκινο σημάδι.

Εκεί αφήνουμε το όχημά μας και ανηφορίζουμε για το βουνό, παίρνοντας το δύσβατο και πυκνόλογο μονοπάτι που δεν είναι εύκολα αναγνωρίσιμο, καθώς δεν έχει κανένα στοιχείο βατότητας. Εδώ δεν αποκλείεται κανείς να χαθεί.

Ανάμεσα από σκληρόφυλλους θάμνους και δύσβατα βραχάκια θα αναρριχηθούμε για οκτώ έως δέκα λεπτά της ώρας, ανάλογα με τον ρυθμό, ωστόσο βγούμε σε ένα χαρακτηριστικό πλάτωμα που αποτελεί και τον αυχένα πρόσβασης, αλλά και αφετηρίας για την κορυφή του Χλωμού Όρους.

Εδώ γύρω έχει τα ελεύθερα γελάδια του ο κτηνοτρόφος Βασίλης Εγγλέζος, που προσπαθεί, ο ταλαίπωρος, να κρατάει ανοιχτό και το μονοπάτι από τον χωματόδρομο έως εδώ. Ζυμωμένος με τον αφιλόξενο τόπο έρχεται μέρα παρά μέρα εποπτεύοντας και συντηρώντας ό,τι μπορεί να συντηρηθεί στη μάλλον απόκοσμη τούτη γωνιά της γης.

Μού δείχνει από πού αρχίζει το αόρατο μονοπάτι και συνάμα μου επισημαίνει την ύπαρξη μιας σπηλιάς στην πλαγιά που έχει περιφραχθεί με συρματοπλέγμα. Το σκηνικό μοιάζει πράγματι αφιλόξενο, αφού δεν ξεχωρίζει ο πεζοπόρος τη στοά, από την οποία αρχινά το μονοπάτι.

Μού εύχεται καλόν δρόμο και χάνεται μέσα στη λάκα του οροπεδίου, ψάχνοντας τα ζωντανά του.

Από δω και πάνω θα μείνω μονάχος και αντιμέτωπος με μια από τις πιο περιέργες, δύσβατες και αδιέξοδες πορείες μου στα ελληνικά βουνά.

Και τούτο διότι ο τόπος είναι πυκνοδασωμένος από αναρίθμητους χαμηλούς κέδρους και αιχμηρά πουρνάρια, που κλείνουν τις προσπελάσεις και τους ελιγμούς των πεζοπόρων για την κορυφή.

Μόλις που διακρίνεται η τελευταία μ’

Ανασχετικό πέραςμα στη διάρκεια της ανάβασης προς την κορυφή.

έναν απαλό συμμετρικό κώνο.

Τη σήμανση στα βραχάκια την έχει πραγματοποιήσει ο **Ζούπης** από τον Πτελεό, όπως μου λέει ο Βασίλης, και λέω πως του αξίζει μια ιδιαίτερη μνεία και αναφορά γι αυτό το δύσκολο και αποκαλυπτικό έργο που επιχείρησε γιατί, χωρίς αυτά τα σημάδια, είναι σχεδόν αδύνατο να ανηφορίσει ο ορειβάτης, που εύκολα θα χαθεί μέσα στη θάλασσα των κέδρων και των αγκαθωτών πρίνων.

Το μονοπάτι, που δεν είναι τίποτα άλλο από ένα πετρώδες, ακανόνιστο και αραιό αποτύπωμα πάνω στην ανηφορική πλαγιά, διακόπτεται κάθε τόσο από τα πυκνά φυλλώματα των χαμηλών κέδρων και από τις αιχμηρές κι αγκαθωτές ταξιαρχίες των πουρναριών.

Αν δεν ακολουθείς με αδιάπτωτη προσοχή και επιμονή τα κόκκινα σημάδια, είναι σίγουρο πως θα μπλέξεις ανάμεσα στα κλαδιά και τις τούφες των δέντρων και δεν θα μπορέσεις να βρεις το πέραςμα για την επόμενη ανοιχτωσιά που

θα σε βοηθήσει να κερδίσεις έδαφος και υψόμετρο.

Το μονοπάτι ακολουθεί σπειρωτή πορεία με διαρκή ανεβάσματα και ελιγμούς, αλλά και μέτωπο προς την κορυφή. Πίσω μου, αν γυρίσω το βλέμμα, θα βλέπω πάντα το πρόβουνο της λάκας που ολοένα και θα βυθίζεται όσο κερδίζω ύψος.

Μπροστά μου το ολοκέδρινο δάσος που φράζει συνεχώς την πορεία μου, ενώ πλάγια ανοίγεται ο κάμπος της Σούρπης και η μεγάλη ευθεία της εθνικής οδού. Στον ανοιχτό ορίζοντα θα παρατηρώ να σχηματίζονται όλο και πιο γραφικές οι ολοκάθαρες πια ακτογραμμές του Πτελεού και του Αχιλλείου.

Σε λίγο θα καταλάβω τις δυσκολίες που έχει μια τέτοια ανώμαλη ανάβαση, αφού η πορεία μου θα εξελιχτεί σε καθαρή βραχοβασία. Η διάνοιξη δρόμου με τα χέρια και το κορμί θα γίνεται με απόπειρες να μη χάσω το υποτιθέμενο μονοπάτι, με την προσοχή μου να εστιάζεται στο να μην ξεσχιστώ από τις αγκαθωτές περι-

Κάτω από την κορυφή του Χλωμού. Σε πρώτο πλάνο στο βάθος διακρίνεται το Τραγοβούνι και η ομώνυμη χερσόνησος του Αχιλλείου. Στο βάθος – βάθος ίσα που φαίνονται οι κορυφές του Παρνασσού.

λίξεις των κλαδιών.

Περνάω μέσα από στοές και δίχως ασφαλή πατήματα. Ένα μικρό λάθος στην κατεύθυνση με οδηγεί σε αδιέξοδο κι ύστερα δυσκολεύομαι να ξαναβρώ τον «τορό» του μονοπατιού. Συνάμα μου διακόπτουν την ανάβαση μυριάδες αράχνες που κρέμονται από κλαδί σε κλαδί και κολλάνε στο σώμα μου με τα μυστήρια νήματά τους.

Κάπου κάπου ξεφυτρώνουν τσιτσιραβλίες, φασκομυλίες, λαδανιές και ασφάκες. Μέσα από τα κλαδιά διακρίνω στο βάθος μια κεραία στην κορυφογραμμή. Για να μην αποπροσανατολιστώ, κρατώ το βλέμμα μου πάντα στην τροχιά του ήλιου, που ουσιαστικά με κατευθύνει προς τον βορρά, διατηρώντας μίαν ευθυμερούσα θέση καθοδηγητή.

Η σιωπή που απλώνεται σαν μια νεράιδα του περιβάλλοντος εισχωρεί βαθιά μέσα

στο κρυφό μυστήριο των πραγμάτων. Το τοπίο γίνεται απείκασμα ζωγραφικού πίνακα, καθώς τα επί μέρους στοιχεία που τον καθορίζουν, προσλαμβάνουν ιδιότητες που μετατρέπουν τη χωροχρονική διάσταση των πραγμάτων.

Χάνω τον επίσημο χρόνο της ανάβασης από τις διαρκείς απόπειρες να εντοπίζω τα σημάδια, που πολλές φορές με αναγκάζουν να γυρίζω πίσω σε προσημαδμένα σημεία επαναπροώθησης.

Οι στροφές καλά κρατούν και τα σημάδια επίσης. Νάναι καλά οι άνθρωποι που ξεσταίνουν την πορεία μου με το κόκκινο ενδιαφέρον τους. Οι διασκελισμοί ωστόσο χάνουν τον ειρμό τους κι ένας μυστήριος ζόφος με καταλαμβάνει, καθώς δεν βλέπω να φτάνω εύκολα στον προορισμό μου. Ήδη μετράω απώλειες σε γδαρσίματα και στραβοπατήματα. Μπήγονται μέσα μου οι θημωνιές των αγκαθωτών

κλάδων. Τρίβονται πάνω στο σώμα μου, τρίζοντας σαν έμβια όντα που σκιρτούν, καθώς τα παραμερίζω κι αισθάνομαι τις μικρές εκρήξεις του κόσμου τους να μεταβάλλουν τη φαινομενική ουσία τους σε υπαινιγμούς και ονειρικά σχήματα.

Τραχιές μυρωδιές με αναστατώνουν. Μυρωδιές, βγαλμένες από το χώμα και την επαφή του με τους κυμούς που κρύβει μέσα του.

Η αποθέωση των αισθήσεων εγκαθιδρύει μια παράξενη σχέση του ζωϊκού αίματος με το ψυχρό, μα τόσο αληθινό προσωπείο της γης.

Αυτή τη σχέση και την αμοιβαιότητα που ορίζει το ανθρώπινο με το εδαφικό στοιχείο, “δεν μπορεί να την καταλάβει όποιος δεν την έχει δοκιμάσει”, όπως λέει και ο Ντάντε (intender non la puo chi non la prova).

Μα είναι και κάποια άλλη σχέση που αναδύεται αργά - αργά από τον ουρανό. Ο ήλιος που γέρνει πίσω από την Οθρη και το φεγγάρι που ανατέλλει πάνω από το Τισαίον Όρος. Μια σχέση δυαδική και

ενωτική συνάμα, που βάζει σε λειτουργία την αρμονία των αστρικών ρυθμών, με την αμφίδρομη ενότητα των αντιθέτων.

Κάποια ώρα το νιώθω πως προσεγγίζω την κορυφή. Γυρίζω ωστόσο το βλέμμα μου πίσω κι αντικρίζω το πάνθεον των διαδοχικών κορυφών που σχηματίζονται στον βόρειο ευβοϊκό κορμό. Πρώτα απ’ όλα φαίνεται το **Τραγοβούνι** που υψώνεται πάνω από τον Αϊ-Δημήτρη. Υστερα αποκαλύπτεται το **Τελέθριον** και οι ακτές της Εύβοιας κάτω από τη ράχη του. Στο βάθος ξεχωρίζει η **Δίρφη** και δεξιότερα οι χιονισμένες ανταύγειες του Παρνασσού.

Όταν αποτελείώσει τον κύκλο του ο επτασφράγιστος χορός των κέδρων και των πουρναριών και βγω σε ανοιχτό πεδίο θα διακρίνω ένα εξάισιο λιβαδάκι που αποτελεί οικιστική κρύπτη αρκετών γελαδιών. Και στη μέση του μικρού αυτού λιβαδιού ένα σύδεντρο από τσαπουρνιές. Από δω και πάνω χάνεται η σηματοδότηση που, είτε αραιώνει είτε εξαφανίζεται. Αλλάζει δραματικά και η σύσταση του εδάφους που τώρα κομματιάζεται

Από την κορυφή διακρίνεται το Πηγάδι του Πτελεού.

από μεγάλους βράχους, με βαθιές τομές. Η κορυφή ωστόσο δεν είναι μακριά.

Θα χρειαστώ μισή ώρα ακόμη για νάβρω κάποια σημάδια, τα οποία θα με βγάλουν από την αχανή επικράτεια των δεσποτικών βράχων που ωστόσο είναι σπαρμένοι ανάμεσα σε σκληρόπετσα φρύγανα και αφάνες δημιουργώντας επιπλοκές στην προώθησή μου.

Από το αριστερό σκέλος της κορυφής, όπως φαίνεται, διακρίνω μια πιο ήπια και βαθιά διαδρομή που θα με βγάλει στο κολωνάκι της κορυφής.

Τα σαρίδια και τα τρόχαλα θ' αραιώσουν, ο αέρας θα δυναμώσει, - ως είθισται στις κορυφές - κι ένα χορτολίβαδο με φρέσκο χόμα και νωπή χλόη θα πάρει θέση αναμονής. Η ατμόσφαιρα θα βαρύνει από ακριβοθώρητες εικόνες κι η ψυχή θα πετάξει σ' άλλα μέρη. Το νιώθω πια πως ο αέρας που γυροφέρει την κορυφή του Χλωμού Ορους είναι από άλλα υλικά καμωμένος, καθώς αλλάζει υπόσταση και βάρος και μεταποιείται σε χαλαρή αύρα εξαγγυώνοντας όλα τα επαχθή κι ανάξια λόγου που τον έχουν περιορίσει στον μικρόκοσμο που αντιλαμβανόμαστε. Με τις αιθέριες λαβές του συνθλίβει όλα τα μικρά και τα άθλια του κόσμου τούτου.

Το μισοκατεστραμμένο κολωνάκι κείται χάμω στο πράσινο ταπέτο της γης. Λίγα βραχάκια, στο πλάϊ, γυμνά κι ασύμμετρα, "δυνατές πολύ παρορμήσεις"(Αξιον Εστί) θα συμπληρώσουν την εικόνα της κορυφής των 890 μέτρων από τη θάλασσα. Τριγύρω η ίδια αυτή θάλασσα αποκαλύπτεται δεσποτική, "καμάρα τ' ουρανού με τ' άστρα" (τα νησάκια της, δηλαδή). Είναι μια παλάμη θάλασσας που φιλοτεχνεί ο μυχός στις Νηές. Και τα βουνά που αναδύονται στο βάθος (κυρίως η Οθρη που εξαερώνεται από τη χρυσόσκονη του ήλιου) παίρνουν σιγά σιγά να διαλύονται και "ν' ανεβαίνουν σαν αναμνήσεις". Σε μια θάλασσα αρμονικά δεμένη με τα νησιά και τον ήλιο που με το κοφτερό του ατσάλι θα ντύσει από δω ψηλά χάλκινο το σύμπαν του Παγασπητικού.

Να γιατί ο στίχος του ποιητή "βουνά μεγάλα με βουνά μικρά στην αγκαλιά τους

- και μια παλάμη λιβαδάκι μια παλάμη θάλασσας" επαληθεύεται, εδώ, στο Χλωμόν όρος, και καταξιώνεται ποιητικά...

Ένας άγριος γυμνός βράχος, εξ άλλου, από τη μεριά του Τισαίου θα υψώνεται

μεγαλοπρεπής – παρά το χαμηλό του υψόμετρο – και θα στριμώχνει στην αγκαλιά του το Τρίκερι και την Αγία Κυριακή σαν δυο μωρά, φασκιωμένα στη γαλάζια σκόνη του αρχιπέλαγους.

Δε μένει από δω πάνω τίποτα άλλο παρά να συμμαζέψουμε την έκταση και το δέος που πλημμυρίζουν την ψυχή μας και να καταφορίσουμε, αυτάρκεις πια από εικόνες, νοήματα και συμβολισμούς.

Πήλιο, Τισσαίο, Τρίκερι, Παγασπτικός και Αιγαίο, συνθέτουν μια μεγαλειώδη εικόνα από το Χλωμό.

Περιπέτεια στο Χλωμόν Όρος

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεόφιλος Μπασγιουράκης
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Άννα Καλαϊτζή

Για το Χλωμόν Όρος μου πρωτομίλησε ο Κυριάκος, πολλά χρόνια πριν. Βρισκόμασταν στη μοναχική, ναυτική πολιτεία του Τρίκερι. Εκεί, καθισμένοι σ' ένα απίστευτο ξάγναντο, ατενίζαμε τον Δίαυλο του Τρικεριού, Παγασητικό και Αιγαίο, Θεσσαλία και Στερεά.

-Το βλέπεις εκείνο το αντικρινό χαμηλό βουνό; με ρωτάει ξαφνικά Κυριάκος.

Νεύω καταφατικά.

-Μήπως γνωρίζεις το όνομά του;

Νεύω αρνητικά.

-Χλωμόν όρος, φίλε μου.

Χλωμόν όρος; Τέτοιο όνομα; ⁽¹⁾

-Ναι, όπως το ακούς. Παράξενο, μυστηριώδες, γοητευτικό. Εκτός όμως απ' το όνομά του, το Χλωμό Όρος έχει και μία ακόμη ιδιαιτερότητα: θέα μοναδική, από την κορυφή του, προς το Τρίκερι, τις θάλασσες και στεριές Παγασητικού και Στερεάς.

-Και πώς φτάνει κανείς στην κορυφή;

-Με μία δύσκολη πορεία και υψομετρική διαφορά από μόλις ξεπερνάει τα 500 μέτρα

-Ε, δεν είναι και πολύ, μιάμιση ώρα δρόμος.

-Δεν θα το έλεγα. Είναι μία τραχειά διαδρομή, με ασαφή σήμανση ανάμεσα σε πουνάρια. Στην κορυφή, βέβαια, υπάρχει μία σπουδαία οπτική και αισθητική ανταμοιβή... Περνούσαν τα χρόνια, έβλεπα και ξανάβλεπα το Χλωμό Όρος σε κάθε ταξίδι μου προς το νότο.

-Πότε θ' ανέβουμε στο Χλωμό; ρωτούσα τον Κυριάκο κάθε που βρισκόμασταν στο Βόλο.

- Δεν ξέρω, από σένα εξαρτάται, μόλις μου πεις ξεκινάμε για κορυφή.

Οδεύοντας προς την κορυφή

Στις 19 Φεβρουαρίου του 2019, τρία σχεδόν χρόνια μετά την τελευταία ανάβαση

(από τις τέσσερις συνολικά) του Κυριάκου, βρισκόμαστε κι εμείς μαζί του στην αρχή της διαδρομής προς την κορυφή του Χλωμού. Η αφετηρία έχει σήμανση με κόκκινο βελάκι και το υψόμετρο είναι στα **380** μέτρα που, ως τα **894** μέτρα της κορυφής, μας δίνει μία υψομετρική διαφορά **514** μέτρων.

Η ώρα είναι **13:40'** ακριβώς, υπολείπονται 5 ώρες ως το τελευταίο φως. Θεωρητικά, για μία διπλή διαδρομή τέτοιας υψομετρικής διαφοράς, δεν απαιτούνται παραπάνω από 3 ώρες. Το Χλωμό Όρος, ωστόσο, αν και «μικρό το δέμας», φροντίζει να μας ξεκαθαρίσει από νωρίς, ότι δεν ανήκει στα συμβατικά βουνά. Ήδη από τα πρώτα βήματα μας υποδέχεται με ένα έδαφος κακοτράχαλο και πετρώδες, που εισχωρεί με απότομη κλίση στα έγκατα μιας βλάστησης πυκνής. Που αποτελείται από φυλλίκια, θαμνώδη κεδροκυπάρισσα και πουνάρια, τόσο πυκνά που έχουν εξαφανίσει σχεδόν τελείως το υποτιθέμενο μονοπάτι. Το πιο δυσάρεστο όμως είναι ότι, ανάμεσα στα - έτσι κι αλλιώς - αγκαθωτά πουνάρια, παρεμβάλλονται συνεχώς γκριζωποί θάμνοι με γυμνά κλαδιά που, αντί για φύλλωμα, έχουν σκληρά και μεγάλα αγκάθια, αιχμηρά σαν βελόνες. Ακόμα και η παρಾಮικρή επαφή μαζί τους είναι οδυνηρή, όχι μόνο στα γυμνά χέρια αλλά και στα πόδια που, υποτίθεται, ότι τα προστατεύει το παντελόνι.

Ο μεταλλικός κόφτης παίρνει στο χέρι μου φωτιά, κόβω με μανία τα αγκαθωτά κλαδιά, που σωριάζονται ακρωτηριασμένα στη γη. Πολύ γρήγορα όμως αρχίζω να συνειδητοποιώ το μάταιον της προσπάθειας, αφού τα αγκάθια, όμοια με Λερναία Ύδρα, δεν έχουν τελειωμό.

Ο Κυριάκος εισχωρεί με αποφασιστικότητα μέσα στην πυκνή ζούγκλα των πουρναριών και κυπαρισιών. Αρκετά συχνά, ωστόσο, η αρχική ελπιδοφόρος δίοδος καταλήγει σε αδιέξοδο.

Επιπλέον, όλες αυτές οι εχθροπραξίες, μου στοιχίζουν πολύτιμο χρόνο πορείας. Με την Άννα και τον Κυριάκο που προπορεύονται, έχει ήδη χαθεί όχι μόνον η οπτική αλλά και η ακουστική επαφή. Πού και πού εμφανίζονται και κάποια αμυδρά κόκκινα σημάδια πάνω σε πέτρες, που στη συνέχεια γίνονται σπάνια και δυσεύρετα.

13.55’. Προλαβαίνω τους «συμπολεμιστές» μου σ’ ένα μικρό ξέφωτο με υψόμετρο **450** μέτρων. Σε 15 λεπτά έχουμε καλύψει μία υψομετρική διαφορά **70** μέτρων που μεταφράζεται, σε μέσο ωριαίο ρυθμό ανάβασης μόλις **280** μέτρων, πολύ κάτω από ένα συνηθισμένο ορειβατικό ρυθμό. Από τον αυχένα όπου βρι-

σκόμαστε αγναντεύουμε, λίγο χαμηλότερα δυτικά, τα ποικιλόχρωμα γεωμετρικά σχήματα των καλλιεργείων του κάμπου της Σούρπης και, πιο πίσω ακόμη, την οροσειρά της Όθρυος με τις χιονισμένες της κορυφές.

Η κατεύθυνση της πορείας μας, αποκτάει βορεινό προσανατολισμό. Είναι μία πορεία δυσχερής και απαιτητική, με συνεχή εμπόδια που δεν επιτρέπουν τον παραμικρό εφησυχασμό. Οφείλουμε να έχουμε μόνιμα προσηλωμένη την προσοχή μας στο τραχύ, εχθρικό έδαφος, στα αδιόρατα αραιά σημάδια, στις διαδοχικές σχεδόν συστάδες πουρναριών, που μας εκτρέπουν διαρκώς από την πορεία μας και μας γεμίζουν γρατζουνιές. Μο-

(1) Το εκπληκτικό είναι ότι, εκτός από το Χλωμό Όρος της Θεσσαλίας, υπάρχει κι άλλο ένα Χλωμό Όρος, στην Στερεά Ελλάδα, ΝΑ του νομού Φθιώτιδας, με υψόμετρο **1.079** μ.

Αγναντεύοντας από ψηλά τον δίαυλο του Τρίκερι, την διέξοδο του Παγασπτικού κόλπου στο Βόρειο Αιγαίο. Ψηλότερα η - άλλοτε απομονωμένη από ξηρά - ναυτική πολιτεία του Τρίκερι και, πιο πίσω, ο χαρακτηριστικός όγκος του Τισσαίου.

ναδικές οάσεις σ' αυτή την απέραντη ζούγκλα είναι κάποια μικροξέφωτα, όπου σταματάμε για μερικές αναπνοές.

14:10' Φτάνουμε σε υψόμετρο **500** μέτρων. Στα τελευταία 15 λεπτά, με τις αλλεπάλληλες λοξοδρομήσεις, έχουμε καλύψει **μόνον 50** μέτρα υψομετρικής διαφοράς. Στα Β-ΒΔ προβάλλει απόμακρη η κορυφή, μας χωρίζει μία απότομη πλαγιά, ελάχιστα φιλική. Σ' αυτές τις στιγμές, όπου η κούραση περισσεύει και η θέληση λιγοστεύει, μας πλησιάζει με δελεαστικές προτάσεις ο πειρασμός, μας παρακινεί να γλιτώσουμε απ' τα βάσανα, να γυρίσουμε την πλάτη στην κορυφή.

-Μην τα παρατάτε, φωνάζει ο Κυριάκος, ακόμα κι εγώ, μετά από τόσες φορές εδώ πάνω, το χάνω το μονοπάτι.

15:30'. Δύο σχεδόν ώρες μετά την ανα-

χώρησή μας αγναντεύουμε από τα **730** μέτρα το Τρίκερι, το «*Ακρόπρωρο του Πηλίου*»⁽²⁾.

Λίγο πιο πίσω του ορθώνεται ο χαρακτηριστικός όγκος του Τισσαίου και στο βάθος το αδιαπέραστο φράγμα της οροσειράς του Πηλίου. Από την ακύμαντη επιφάνεια του Παγασπτικού εξέχουν, σαν να επιπλέουν, η νήσος *Παλαιά Τρίκερι* και κοντά της τα μικροσκοπικά *Πυθονήσια*.

Υπάρχει, ωστόσο, αρκετός δρόμος ακόμη ως την κορυφή. Στρέφουμε λίγο προς τα δυτικά και, μισή ώρα αργότερα, συναντάμε την πανύψηλη κεραία σε υψόμετρο **850** μέτρων. Αν και δεν απέχουμε πια πολύ, εξακολουθούμε να δίνουμε σκληρές μάχες με το δύστροπο έδαφος και τα, πανταχού παρόντα, άγρια πουρνάρια. Ποτέ ως τώρα, στα τόσα χρόνια των πε-

(2) Ήταν ο τίτλος του σχετικού μεγάλου άρθρου για το Τρίκερι στο τεύχος 34, το 2003.

ζοποριών μου, δεν έχω αντιμετωπίσει τόσο πολλά, τόσο πυκνά και τόσο δυσάρεστα εμπόδια πουρναριών.

16:30'. Δύο ώρες και 50 λεπτά μετά την αναχώρησή μας φτάνουμε δίπλα στο τετράγωνο, τσιμεντένιο κολωνάκι της κορυφής, στα **894** μέτρα. Ένα κορυφαίο θέαμα, σε κάθε σημείο του ορίζοντα, τέρπει την όρασή μας και ανταμείβει την προσπάθειά μας, ενώ και η εικόνα του Τρίκερι, που εξέχει πάνω από τη θάλασσα μοναχικό και αρχοντικό, είναι φανταστική. Εξίσου εκπληκτική είναι και η κάτοψη του **Όρμου Νηές**, την φυσική ομορφιά του οποίου έχουμε ήδη θαυμάσει κατά την περιήγησή μας στην ήπια ακτογραμμή.

Ένα αιχμηρό αεράκι στεγνώνει τον ιδρώτα αλλά κάνει τα κορμιά μας να ριγούν. Ο χειμώνας στα τελειώματα του Φλεβάρη, παρά τον απογευματινό ήλιο δεν παύει να κάνει εδώ πάνω την παρουσία του αισθητή.

16.45.' Απομένουν μετά βίας 2 ώρες ως το τελευταίο φως. Αν μας προλάβει η νύχτα μέσα στη ζούγκλα των πουρναριών και αγκαθιών, θα είναι για όλους μια εμπειρία οδυνηρή. Ο Κυριάκος προτείνει για την επιστροφή, ως τον αρχικό αυχένα, μία τολμηρή ευθύγραμμη διαδρομή, συντομότερη - βέβαια - από την ελικοειδή που έχουμε ακολουθήσει ως εδώ αλλά με αβέβαιη προσβασιμότητα. Μέγιστη προτεραιότητά μας είναι, με οποιοδήποτε κόστος, να κερδίσουμε χρόνο, ν' αποφύγουμε το σκοτάδι.

Ξεκινάμε, λοιπόν, να δαμάσουμε την απότομη πλαγιά. Από τα πρώτα κιόλας λεπτά η διάσχιση εξελίσσεται σε μία αληθινή περιπέτεια, μία «αιματηρή μάχη» με πάμπολλες γρατζουνιές στα χέρια και στα πόδια από τα εχθρικά πουρνάρια και αγκάθια, που ορθώνουν πυκνές συστάδες στο διάβα μας, μας εγκλωβίζουν διαρκώς σε αδιέξοδα, μάς γεμίζουν με άγχος και δυσσιώνες προβλέψεις για τη συνέχεια. Σ' αυτή τη φοβερή κατεβασία, βέβαια, δεν υπάρχουν ούτε σημάδια ούτε μονοπάτι, κατευθυνόμαστε στον αυχένα μόνον με οπτική επαφή. Μία οπτική

επαφή που - ευτυχώς - διατηρείται χάρις στο χαμηλό ύψος των κυπαρισσιών και πουρναριών. Κάποια στιγμή χάνεται ο ήλιος πίσω από την Όθρη, απομένει μία χρυσοκόκκινη ανταύγεια που όλο και σκουραίνει... Αρχίζω πια να έχω σοβαρές και βάσιμες επιφυλάξεις για την επιτυχία του εγχειρήματος. Χανόμαστε συνεχώς, ψάχνουμε ξέφωτα και διεξόδους, λοξοδρομούμε, πισωγυρίζουμε, απογοητευόμαστε, βρίζουμε, σκοντάφτουμε σε ρίζες και πέτρες, τσούζουν οι γρατζουνιές, πεισμώνουμε, υπομένουμε, αναθαρρούμε, ελπίζουμε...

Τελείως απρόσμενα, πέφτουμε πάνω στο υποτυπώδες μονοπάτι, εμφανίζονται κάποια αδιόρατα σημάδια, ξεφυσάμε με ανακούφιση.

18:30'. 1 ώρα και 45' μετά την αναχώρησή μας από την κορυφή φτάνουμε - επιτέλους - στον πρώτο μας στόχο, στο αρχικό ξέφωτο σε υψόμετρο 450 μέτρων. Έχει σχεδόν σκοτεινιάσει, απομένουν όμως μόλις 70 μέτρα υψομετρικής διαφοράς ως το αυτοκίνητο.

-*Φτάσαμε, λέει ο Κυριάκος, δέκα λεπτά ακόμα, τα καταφέραμε.*

Αρχίζει η τελική κατάβαση, ψηλώνουν πουρνάρια και κυπαρίσσια, χάνεται το φως, μετά βίας διακρίνουμε τη γη. Και τότε, ξαφνικά, το μονοπάτι εξαφανίζεται. Αρχίζουμε με αγωνία να αναζητούμε τη μαγική διέξοδο, ο Κυριάκος παίρνει μία απότομη κατεβασία προς το δρόμο, εγώ ψάχνω μία ηπιότερη διαδρομή, χωρίς αποτέλεσμα. Και τότε, ακούω λίγο πιο πάνω, τη φωνή της Άννας.

-*Το μεσημέρι, που ανεβαίναμε, είχες κόψει αγκάθια;*

-*Ναι, αρκετά.*

-*Τα βρήκα πάνω στο έδαφος. Εδώ είναι το μονοπάτι!*

18.45'. Τα τελευταία ασταθή βήματα, γίνονται σε απόλυτο σκοτάδι. Ήδη, όμως, εμφανίζεται μπροστά μας το αυτοκίνητο, ο δρόμος και, από άλλη διέξοδο, ο Κυριάκος. Την ευτυχία μας συμπληρώνει ένα ολοστρόγγυλο φεγγάρι που ξεπροβάλλει, πορτοκαλί και τεράστιο, πίσω από το σκοτεινό βουνό...

Συμπεράσματα, προτάσεις

Η ανάβαση στο Χλωμό Όρος, αγαπητοί μου φίλοι, είναι ένα επίπονο εγχείρημα που προϋποθέτει απαραίτητα:

- Εμπειρία σε δύσκολες ορεινές διαδρομές.
- Καλό εξοπλισμό όπως: σκληροτράχηλα αρβύλα, μπατόν, κοφτάκι, χοντρό παντελόνι και μακρυμάνικο πουκάμισο.
- Σωματική αλλά και ψυχική αντοχή. Επαρκή χρόνο, 7 περίπου ωρών, και αποφυγή άγχους και σπασμωδικών ενεργειών.
- Ελαφριά τροφή (μπάρες, μπανάνες) και νερό.
- Ισχυρή βούληση επίτευξης στόχου.

Με την ολοκλήρωση του εγχειρήματος διατηρείται ζωνρή η ανάμνηση της απίστευτης εικόνας του Τρίκερι, του Όρμου Νηες, του Παγασπτικού και των γύρω βουνών. Μένει επίσης μία αίσθηση βαθειάς ικανοποίησης αλλά και προσωπικής περηφάνιας για την επίτευξη ενός απαιτητικού στόχου που δεν απευθύνεται σε πολλούς...

Το «Ελληνικό Πανόραμα» προτείνει στις τοπικές δημοτικές αρχές ή συλλόγους να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους, ώστε να διανοιχθεί άριστα, να σηματοδοτηθεί με τον καλύτερο τρόπο αλλά και να διατηρείται διανοιγμένη αυτή η διαδρομή. Έτσι, θα μπορεί να επωφελείται, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός φυσιολατρών και ορειβατών, από την συναρπαστική εμπειρία της ανάβασης στο περίφημο, το τόσο ιδιαίτερο Χλωμό Όρος.

